

Napút-füzetek

7.

Philip Larkin: Leave

(Eltávozhatóson – Szabadság – Eltávozás – Eltáv – Távozás – Kimenő)

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár
műfordítás-pályázatának anyaga

A fennállásának ötvenedik évfordulóját ünneplő Országos Idegennyelvű Könyvtár 2006. évi jeligés műfordítás-pályázatára (Philip Larkin *Leave* című – 1942. április és július 10. között keletkezett – versének átültetése) huszonnyolc pályamunka érkezett.

A bírálóbizottság (Lator László, Takács Ferenc, Virág Bognár Ágota) szeptember 15-i ülésén tizenegyet talált közülük közlésre érdemesnek, s három díjat ítelt oda.

A jeligék feloldása után kiderült, az I. díjas munka szerzője Spiegl Máté, a II. díjasé Orosz Kata, a III. díjasé Sziebert H. Ádám.

Országos Idegennyelvű Könyvtár

Spiegl Máté (I. díj): <i>Eltávozzhatáson</i>	9
Orosz Kata (II. díj): <i>Szabadság</i>	11
Sziebert H. Ádám (III. díj): <i>Eltávozás</i>	14
Kiss Barnabás: <i>Eltáv</i>	17
Maczák Zsuzsanna: <i>Eltávozás</i>	20
Dr. Mayer Vivien: <i>Eltávozás</i>	23
Nagy Kinga: <i>Távozás</i>	26
Pheby Krisztina: <i>Eltávozás</i>	29
Salgó Ella: <i>Kimenő</i>	32
Spiegl Máté: <i>Eltávozás</i>	35
Wiltner Gábor: <i>Kimenő</i>	38

A pályázatot támogatták:

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM

OKM

nka

Nemzeti Kulturális Alap

P3B

LIBROTRADE
KFT.

Jelentés

A fordításra kijelölt vers, Philip Larkin *Leave* című költeménye, paradox módon éppen egyszerűségével és érthetőségével állít akadályokat a műfordító elé. Ez az egyszerűség és érthetőség egyrészt valóságos. Tartalmi szempontból nézve igen világos és azonnal átlátható a vershelyzet: a háborús időkben hosszú távollét után (véltetőleg karácsonyra) hazatérő katonát izgatottan váró, a viszontlátásra étellel-itallal készülő kispolgári család tipikus képe. Könnyen nyomon követhető a szokványos – és önmagában véve teljességgel költőietlen – történet is (a vers voltaképpen miniatűr elbeszélő költemény), az izgatott várakozás, a katona megérkezése, a mulatság, az eszem-iszom és a színházban (nyilván egy közeli kabaréban, *music hall*-ban) tett látogatás, majd a lefekvés, a vidám ünnepet a szokásos hétköznapi rosszkedvbe fordító ágyjelenet, s a másnap reggel örömtelen unalma.

Nyelvi, stilisztikai és verstani szempontból is hasonlóan egyszerűnek mutatkozik a költemény. Szókincse szinte teljes egészében a hétköznapi beszélt nyelv szavaiból és kifejezéseiből áll, s nem lép túl azon a szókészleten, amelyet a vers szereplői maguk is használnak a mindennapi érintkezésben, s ugyanez áll a szintaxisra is. A vers szövege így prózai: ha a szöveget a sortördelést figyelmen kívül hagyva és a rímekre nem figyelve olvassuk el (vagy fel), majd-hogynem prózaszövegnek mutatkozik. Jellegzetesen költői kép, hasonlat, metafora is egy-kettő, ha akad a versben. A (többnyire) hat szótagú hosszabb és a (többnyire) öt szótagú rövidebb sorok váltakozásán alapuló, ölelkező rímes strófa-képlet sem számít különösen bonyolult ügynek az angol költészetben, különösen, ha viszonylag lazán és szabadon kezelik (mint ahogy Larkin teszi a versben).

De ez az egyszerűség és érthetőség egyben látszólagos. A Larkin-versben a kimondott helyett a kimondatlan a fontos, az egyszerű szavak és kifejezések nagyon is bonyolult holdudvara, az egyértelmű felszín mélyén a bizonytalanság, a tartalmas többértelműség. A vers tárgyi utalásai – az ételek, italok, dohányfélék neve, az autó márkája – egyszerűségükben is halálosan pontos osztály és életforma-azonosítók: nagyfokú tömörítéssel látteleznek egy társadalmi réteg közhelyes lelkületét és élet-automatizmusait. Lehetséges magyar megfelelőik ugyanerre nem mindig képesek, ezért meg kell találni a módját – és ez már komoly fordítói kihívás –, hogy képessé tegyük rá őket. Vissza kell adni az eredeti szöveg beszélt nyelvi egyszerűségét, köznapi szófűzését és mondatszerkezeteit is, amely nem könnyű dolog, ha közben az eredeti kötött versformáját is megpróbáljuk megőrizni. S ha mindez sikerül, képesnek kell lennünk arra a bűvészmutatványra, hogy a megfogalmazás megtévesztően egyszerű felszíne sugallja és közvetítse a mélyben rejlő bonyolultabb tartalmakat és érzéseket is: a szokványos mindennapiság, az átlaglét tompa sivárságának és csendes örömtelenségének az egyszerre kesernyés iróniát és tapintatos részvétet mutató rajzát, benne távolságtartásnak és azonosulásnak a finom egyensúlyával.

S arra sem árt felfigyelni, hogy a versforma – ritmikája az angol olvasóban vidáman „táncos”, sőt humorosan zötyögős asszociációkat kelt – a vers menetében (ahogy haladunk előre a kis történetben) fokozatosan lazul: a szótagszá-

mok ki-kilengenek, a rímek között egyre több a fél- vagy alig-rím. A vers vége felé, az ágyjelenetet leíró két versszak végén pedig a *She lay in his arms*-szövegű sor épp az által ugrik ki és válik talán a legfontosabb, fordulópont-szerű sorrá, mert látványosan megtöri az eddigi rímképletet. Mégpedig végleg: a vers kódája vagy utóhangja, a tipográfiai is (három csillaggal) elválasztott utolsó két versszak rímtelen. És ez alighanem jelent is valamit: a versben megjelenített életről – mire a történet végére érünk – a rímekkel együtt még az a kevéske költőiség (öröm, mámor és gondtalanság) is lefoszlik, amely egy percre mintha a sajátja lett volna.

Takács Ferenc

A fordításokról

Mi kell a versfordításhoz? Költő-tehetség. Türelem, szívós munka. A szakma, a mesterség biztos ismerete. És végül: szerencse. Az idegen nyelvet ismerni nem elég. Mielőtt a verset fordítani kezdjük, meg kell értenünk. A szavait, külön-külön, de még inkább az egészet. Nemcsak szöveget, hanem helyzeteket kell fordítanunk. Larkin versét csak úgy értjük meg, ha tudjuk történelmi helyzetét. A második világháborúban, 1942-ben íródott. Ha ezt nem felejtjük el, nem fordítjuk a *respiratort* légzőkészüléknek. A szabadságos katonának *gázmaszkja* van. Ha azt látjuk az angolban, hogy *hunokat* kell kiirtani, kinyírni, gondolkodjunk el rajta, hogy kerülnek ide, és semmiképpen se írjunk helyette magyart, mert nem Anonymusban van a megoldás. Egyáltalán: sose nyugodjunk bele, hogy a szövegnek nincs értelme. Van szótár, lexikon, és van verslogika. Még az olyan jelentéktelen apróságoknak is utána kell járni, hogy a versben szereplő *Corona* sör- vagy szivarmárka. Vannak aztán stíláriis félreértések. Éreznünk kell, hogy ez vagy az a szó nem illik a versbe. Fontos a vers tónusa is. Larkin általában s ebben a versében is kétértelmű: előadásmódja száraz, prózai, köznapis, s prózaisága itt egy jellegzetes társadalmi közeget, a kisemberét idézi. De hátsó tartományában mindig mindig van valami lefedett líra. Ebben a versben egy, éppen csak jelzett, szerelmi tragédia. Vagy egyszerűbben: kudarc. Ezt kell mondania a magyar versnek is. A fordításnak ebben az értelemben is hűnek kell lennie. És szerénynek, alázatosnak. Ne a magunk hajlamait éljük ki, ne a magunk (sokszor kedves-vicces) ötleteit tegyük a versbe. Kivéve persze, ha játszunk. Egyik pályamunka szellemes, Aranyra hangolt paródia. Virtuóz játék, de nem műfordítás. Tudom, néha muszáj betoldani ezt-azt a versbe. De amit a magunkéból teszünk bele, annak sem szabad elütnie az eredetitől. Végül: a forma. Mi, magyarok formahűen fordítunk. Larkin verse kötött is meg nem is. Van ritmusa (a magyarban metruma), de fel van lazítva, a történethez, a témához igazodik. Volt, aki majdnem-magyaros, szabályosabb formába tette át, volt, aki szabadversbe. Pedig a formának is jelentése van. Aztán a rímelés: ott és annyit rímeljünk, ahol és amennyit az eredeti. Néhány pályamunkában

nemcsak az volt a baj, hogy könnyelműen engedett a fordító a rímhívásnak, s olyan rímmel felelt rá, ami esetlen, esetleges, ügyetlen. De az is, hogy sokan nem tudják, milyen a mai rímillem. Hogy nem szabad emelkedő sorvégre ereszkedő rímmel válaszolni. Például: a *hallakra* nem rímelhetünk *alakkal*. Az előbbire jó rím mondjuk a *ballag*, az utóbbira meg a *láltalak*. De elég a köztözködésből. Hadd köszöntsem végül a kedvet: megcsinálni magyarul, majdnem ugyanazt, amit egy idegen költő a maga nyelvén. S hadd hiányoljam az aprólékos, fáradságos gondot, a tökéletességre való törekvést. Hadd köszöntsem a sok munkában többé-kevésbé megnyilatkozó tehetséget, s hadd hiányoljam a mesterségbeli tudást. És várjuk, versenyeken és versenyeken kívül, a folytatást.

Lator László

PHILIP LARKIN (1922–1985)

Philip Larkin

Leave

There was to be dancing
In the cretonned lounge;
Three kind's of blancmange,
And a cake with icing;

The barrel by the radiogram
Held seven gallons
As a balance
To the seven-pound ham;

They had eggs and butter
Whiskey and chicken
– There wasn't a tradesman
They could have known better.

Hilda was setting the things
In the rose-coloured light;
All the napkins were white
In their silver rings;

She looked at the clock,
Thought his train might be late;
Took a sticky date
Tugged at her frock.

All the family sat round
– Even the dog as well
Thought it was the bell
At every sound:

Father read the leader
Again and again
Queenie and Cousin Pen
Study the carpet border:

Till at last the bell went
At six thirty-four;
Auntie Bee was at the door
Smelling of scent.

Oh what a chatter
As he stood in the hall,
Hung his greatcoat on the wall
And his respirator;

All the months after
His day of service
Fell like grass
At the scythe of their laughter.

Mother got up the dinner
Father forgot the leader
Gave him scotch and soda
And a cheap Corona.

And all they wanted to know –
If an offensive was brewing
All he's been doing
How fast he can go;

Billy asked about
The latest designs:
Auntie Bee: 'How many Huns'
Lights have you put out?'

Uncle Joe: 'Is the pay steady?'
Queenie was intent
On his badge and what it meant –
Then dinner was ready.

They ate till eight;
Course after course
Trifle and tinned asparagus
Piled on his plate;

They drank lime juice and cider
Port and beer
Smoked another cigar
Had another whiskey and soda:

Then Dad got the Rover
An old four-seater
And drove to the theatre
Nine, or over.

Oh how they laughed
At every joke the comic could make
Although Uncle Joe had belly-ache
And hurriedly left.

Then they danced till two-thirty
After a cold supper
Uncle Joe's humour
Approaching the dirty;

Auntie Bee got tight
In dropped Mrs Homer
Got him in a corner
Said it was splendid to fight.

At last, after hours and hours,
Too tired to think
They piled the plates in the sink
And straggled upstairs.

Hilda combed her hair
In their pink double room;
He heard the doom
Of 'Alone at last, dear.'

He had momentary schemes
Of pretending sleep
Then gave up hope –
She lay in his arms.

...

The next day dawned fine
But soon filled with clouds
Like dirty great birds:
It began to rain.

He lay all morning in bed
With a hard face;
She did odd jobs in the house
Sullenly, as she always did.

between April and 10 July 1942

Larkin Fülöp

Eltávozhataison

Spiegl Máté fordítása (I. díj)

Ég a napmelegtől az angol táncterem,
Rumos mártást, tortát őriz a jégverem.

A dalos verklinél egy félakós hordó,
A hétfontos sonkát ellensúlyozandó.

Van tojásuk, vajuk, árpaboruk, tyúkjuk:
Koma itt a szatócs, ebből mostmár tudjuk.

Hilda tesz-vesz fürgén a rőt alkonyfényben,
Gyönyörködven a szalvetták gyűrűjében.

Az órára pillant – késik a vonatja?
Elcsen egy datolyát, üngét igazgatja.

Este van, este van, ki-ki izgalomba',
Az eb minden neszre vakkant az alomba'.

Apjuk az újságot bogarássza újra,
Klári meg a Pál a szőnyegmintát bújja.

Mígnem aztán fél hét táján kopogtatnak,
Bözse ott is terem, nem mint kit nógatnak.

Ó be csodálkoznak az ifjút meglátván,
És kit a csizmáján visel, sarkantyúján.

Hónapos mezején a kaszárnyacsendnek
Vág szívbéli kedvük kaszája most rendet.

Anyjuk fazékra kap, Apjuk árpaborra,
Dohányt kínál, Kuba szigetén sodorva.

S mindent tudni kíván az apraja-nagyja,
Esett-e a hadban vitézi kalandja.

Bélát a buzogány érdekeli nagyon,
Bözse: „Hány rút burkust koncertál föl vajon?”

János bá' azt kérdi, zsoldja mire elég,
Klári jelvényt kérne – de kész is az ebéd.

Nyolc óráig veri ki-ki az étvágyát:
Somlói galuska követi a spárgát,

Jó portói veres a zöld citrom levét –
Utóbb árpaborral zárul az estebéd.

S hozza már Apjuk a négyülékes kocsit,
Viszi kilencüket vidulni még kicsit.

Ó majd megszakadnak ültő neveltükben,
Oly' jól adja a trupp – csak János bá' büffent.

Kis pástétom, aztán a parkettra gyűlnek,
János bá' tréfája sok az asszonyfűlnek.

Bözse jól becsiccsent, benéz még Homárné,
Kérdi a fiút – mond: „Háború – pomádé”.

Órák telnek-múlnak, gondolni se bírnak,
Csetres a teknőbe – lépcsőnek indulnak.

Hilda fészülködik a tisztaszobában,
„Végre ketten vónánk” – a fiú: „Korán van...”

Aztán meg: „Későn van...”, s hogy ő már alunna...
Ámde mindhiába: közös lón a dunna.

...

Szép hajnal pitymallik, de fellegek jőnek,
Mint guanó hullnak a nagy esőcsöppek.

Dunnák közt a legény, kőmerev az arca,
Konyhában a leány, gyűrött golycs az arca.

Philip Larkin

Szabadság

Orosz Kata fordítása (II. díj)

Táncolnak majd – mindenki így tudta –
A kretonnal díszített szobában;
Háromféle desszert a tálban,
És cukormázos torta.

A zenegép mellett állt
Egy hétgallonos hordó,
Kiegyensúlyozandó
A hétfontos sonkát.

Maradt még vaj, némi csirke,
És tojás, meg whisky.
A boltban már nem volt semmi;
Tudhatták volna, persze.

Hilda mindent elrendezett
A rózsaszínű fényben.
Ezüstből készült gyűrűikben
A szalvéták, úgy tetszett, fénylenek.

Lopva nézte a falon az órát.
Azt gondolta, talán a vonata késik.
Meg igazgatta magán a réklit,
Vett egy ragacsos datolyát.

Mindenki asztalhoz ült,
A kutya is, hiszen családtag;
Minden neszre felálltak –
Azt hitték, már a csengő.

Apa megint az újságot lapozza,
Míntha nem tudná megunni;
Pen kuzin és Queenie
A szőnyeg szélét tanulmányozza.

Hat harmincnégykor aztán
A várva várt hang felcsendül,
Bee néni az ajtóhoz perdül,
Parfümfelhőt lebbentve maga után.

Ó, micsoda karattyolással fogadják,
Mikor belép a hallba,
És a fogásra akasztja
A nagykabátját és a gázmaszkját.

A szolgálat napjai. Hónap hónap után.
A percek mind derékba törnek
Mint fűszálak
Nevetésük kaszája nyomán.

Anya feladta a vacsorát,
Apa is letette az újságot végre,
Egy pohár whiskyt nyomott a kezébe;
Elszívtak egy olcsó Coronát.

És mindent akartak; mindent tudni –
Hogy hallott-e készülődő offenzíváról,
És egyébként is, meséljen magáról!
Például milyen gyorsan bír futni;

Billy főleg arról kérdezgette,
Hogyan néznek ki az új egyenruhák.
„Hány fritznek láttad el a baját?”
Bee nénit csak ez érdekelte.

Joe bácsit meg, hogy milyen a fizetés.
Queenie egyre a ruháját bámulta,
És a jelvénye értelmét tudakolta.
Aztán kezdetét vette az evés.

Pontban nyolcig vacsoráltak;
Csak ettek, fogást fogásra.
Az ő tányérjára jutott konzervből spárga;
Még édességet is felszolgáltak.

Limonádét ittak, almabort,
Fogyott a portói, a sör.
Elszívtak egy újabb szivart,
És öblögettek, szódás whiskyvel.

Majd apa kiállt az autóval
(négyülékes Rover, régi márka),
És elindultak a színházba
Kilenc után nem sokkal.

Ó, és mind nagyokat nevettek
A komédiás szellemes mondásain;
Bár a hascsikarás erőt vett Joe bácsin,
És sietve távoznia kellett.

Az előadás után hideget ettek;
Fél háromig tánccal múltatták az időt.
Eközben Joe bácsi is előkerült,
És a viccei egyre disznóbbak lettek.

Bee néni kissé becsípett;
Mrs. Homer épp csak beugrott,
És a hazatérő fülébe suttogott,
Hogy a katonaélet az igazi élet.

Aztán végre, órákkal később,
Mikor az agyak végleg eltompultak,
Telerakták tányérral a mosogatókat,
És felvászorogtak az emeletre.

Hilda kibontott haja a párnán,
A rózsaszínű hálószobában;
Csendes véglegesség a hangjában:
„Végre egyedül, drágám.”

Az agyán egy pillanatra átsuhan,
Hogy alvást színlel;
Végül felhagy minden reménnyel.
A nő a karjaiban.

...

Pirkadatkor még tiszta volt az ég,
Ám hamarosan felhők lepték el,
Mint kövér, piszkosszürke madarak.
Kisvártatva eleredt az eső.

A férfi egész délelőtt az ágyat nyomta,
Rezzenéstelen arccal.
A nő házimunka címén a szobákban lődörgött,
Mogorván, mint mindig.

Philip Larkin

Eltávozás

Sziebert H. Ádám fordítása (III. díj)

Táncterem lesz estére
A kretonhuzatú szalon,
Torta áll majd az asztalon
S tejberizs, háromféle.

A hordóban, a rádió
Mellett sör, hét gallon,
Sonka is kerül e szép napon,
Mindjárt három kiló.

Vettek tojást, vaját,
Csirkét is, meg whiskyt,
Oly jól ismerik itt
Mind a boltosokat.

Asztalt terít Hilda,
Rózsaszín a lámpa,
Fehér szalvétákra
Ezüstkarika.

Megnézi az órát,
Tán késik a vonat,
A ruháján matat,
Kivesz egy datolyát.

Együtt ül a család,
A kutya is csupa fül,
Pattanásig feszül
Minden idegszál.

Apa az újságba
Temetkezik megint,
Queenie és Pen kuzin
A szőnyegmintába.

Végre szól a csengő,
Jelzi a fél hetet,
Bee néni kisiet –
Tömény illatfelhő.

Ó, micsoda lárma!
A hall benépesül,
Kabát fogásra kerül,
Mellé a gázálarc.

Milyen régen szolgál!
Kaszabol kacajuk,
S dőlnek a hónapok,
Mint megannyi fűszál.

Anya tálal rögvest,
Apa hagyja a lapot,
Ad neki egy scotchot
Egy üveg olcsó sörrel.

Kikérdezik szépen:
Készül-e támadás?
Ezt meg azt látta már?
Milyen gyors a gépe?

Billyt érdekli
A legújabb modell.
„Hány fritznél oltottad el
A lámpát?” – így Bee néni.

Joe bácsi kérdi: „Nem késnek a pénzzel?”
Queenie egyre a jelvényt
Nézi, milyen szép jelkép –
S asztalon az étel.

Több mint egy órája
Fogás fogást követ,
A húshoz krumpli a köret
Meg jó konzerv spárga.

Limonádé, almabor,
Portói nedű, sör,
Ki-ki egy szivart elfüstöl,
Majd a whiskyn a sor.

Aztán jön a színház.
Apa négyülékes,
Régi Roverében
Kilencen legalább.

Ó, mind hogy nevet
Bármilyen lapos tréfán!
De Joe bácsi hasa még fáj,
Ő hamar elsiet.

Fél éjszaka tánc,
De előbb a hideg vacsora,
S Joe bácsi humora
Botrányosan pajzán.

Bee néni pityókás,
Mrs. Homer is benéz,
Sarokba szorul a vitéz,
S hallja, hogy harcolni pompás.

Így telnek az órák,
Majd elunják a murit,
A mosogató dugig,
A nép ágyba botorkál.

A szoba rózsaszínben
Játszik, Hilda a haját
Fésüli, s ő hallja átokszavát:
„Végre kettesben, szívem!”

Még átfut az agyán:
Jobb, ha alvást színlel,
De hiú reményt táplál –
A nő már ott az ágyon.

...

Másnap szépen virrad,
De felhők jönnek hamar,
Megannyi piszkos madár –
S az eső elered.

Húzza az ágy délig,
Arca fagyos, kemény,
Hilda tesz-vesz, serény,
S morcos, ahogy mindig.

Philip Larkin

Eltáv

Kiss Barnabás fordítása

Táncra készülődött
A függönyös szalon;
Puding volt az asztalon,
És egy torta, cukorba vonva;

A sonka súlya pont
Hét font, hét gallon
Térfogatú ballon
A balanszon nem ront.

Volt whisky – a wurlitzer mellett,
Aztán vaj, csirke, tojás –
Készletnek is óriás.
De mindez mostanra kellett.

Hilda tett-vett a
Rózsaszínű fényben;
Az ezüstgyűrűkben szépen
Mulat a fehér szalvéta;

Biztos a vonat késik – tűnődött
Ahogy az órára nézett;
Egy datolyát bekapott – végzett
Ünneplője meggyűródött.

Feszülten ült
A család kutyástul körben,
Bármi, ha zörrent,
Abba csengőszó vegyült.

Apa a napilapot böngészi,
Kezdi előlről megint,
Queenie-t és Pen kuzint
A szőnyeg mintája igézi

Hat harmincnégykor pontban,
Megtörve a csendet,
Valaki tényleg csenget –
Bee néni az ajtóhoz robban.

Ó micsoda lárma
Vár ma rám- gondolta
Ahogy a zubbonyát gombolta
A hallban állva.

Bevonulása óta
Eltelt idő,
Mint egy fa, kidőlt.
Nevetésük letarolta.

Anya a süteőt hagyta ott,
Apa már nem olvasott;
Kínálták whiskyvel, szódával
És egy olcsó Coronával.

Mindent tudni akartak;
Mi a feladata,
Ha elkezdődik a csata,
Az események hogy haladnak.

Billy rákérdezett
A friss haditervekre;
„Hány hunt tettél hidegre?”
Ez Bee nénitől érkezett;

Queenie-t váll-lapjának
Jelentése izgatta;
Joe bácsi a pénzt firtatta;
A vacsora kész, tálalnának.

Nyolcig csak ettek,
Az egész család rágott,
Egy halom konzerv csirágot
A tányérjára tettek

Almabort és szörpöt ittak;
Meg portóit és sört;
Újabb whiskyt szódáva!
Két szivart is elszívtak.

Apa hozta az öreg kocsit,
Hátul vidáman elfértek,
S mire a színházhoz értek
Kilenc elmúlt egy kicsit.

A bohócon mindenki nevetett,
Még a könnyük is kicsurrant;
Bár Joe bácsi kisurrant,
Hasmenése lehetett.

Még táncolnak, pedig már
Lassan három óra.
Joe bácsi humora
A pajzánhoz konvergál.

Bee néni imbolyog
És a sarokba vonja
A háború – mint mondja
Nagyon remek dolog.

Az órák gyorsan teltek
Végül kótyagos fejjel
– Rendet rakni ráér reggel! –
Aludni estek-keltek.

Hilda a franciaágyon
Fésülködött, a férfi nem remélt;
Következik, amitől félt –
„Végre kettesben, rád vágyom!”

Úgy gondolta megússza,
Ha mímeli az alvást,
De nem volt megoldás;
Feküdtek, összebújva.

...

Szép volt a virradat,
De a felhők egy pillanat alatt,
Mint szutykos madarak
Összegyűltek. Megeredt.

Délelőtt az ágyban maradt,
Merev arccal hanyatt fekve;
A házban Hilda takarított
Mogorván, mint mindig.

Philip Larkin

Eltávozás

Maczák Zsuzsanna fordítása

Úgy volt, lesz nagy multság,
Helye a függönyzött csarnok;
Háromféle rumos tejsodó
Meg egy torta, rajta máz;

A zenegépnél a hordó
Hét gallonja
Kiegyensúlyozta
A hétfontos combot;

Ettek még tojást és vajat,
Whiskyt és csirkehúst
– Nem volt oly boltos úr,
Kit ne ismertek volna.

Hilda épp terített
A rózsaszín fényben;
A szalvéták fehérén
Ragyogtak ezüstgyűrűikben;

Az órára nézett,
A vonata késik talán;
Elmajszolt egy ragacsos datolyán,
S kötényén simított egyet.

Az egész család asztalhoz tért
– Még a kutya is
Minden pisszenést
Csengetésnek vélt.

Apa bújta a vezércikket,
Elölről hátulra, hátulról előre,
Queenie és kuzin Pen
Meg elrévedt a szőnyegszegélyen,

Míg végre a csengő szólt
Hat óra harmincnégy perckor;
Az ajtóhoz Bee néni futott,
Parfümtől volt illatos.

Ó, micsoda hangzavar támadt ott,
Mikor belépett a hallba,
És a falra lógatta
Kabátját meg a gázmaszkot;

Az összes hónap,
Mely szolgálattal telt
Vágott fűként hasalt el
Nevetésük pengéje alatt.

Anya a vacsorával bíbelt,
Apa félredobta a cikket,
Adott neki whisky-szodát
És egy olcsó Coronát.

Mindaz, mit tudni akartak,
Van-e készülőben támadás,
S hogy ő mit csinált,
Milyen gyorsan haladhat;

Billy azt akarta hallani,
Milyenek a legújabb típusok,
Bee néni meg, hogy hány ádáz áruló
Életét oltotta ki.

Joe bácsi azt kérdezte: „Megfizetnek-e jól?”
Oucenie meg arról faggatta,
Jelvényét miért kapta –
Aztán a vacsora készen volt.

Nyolcig ettek,
Fogást fogásra;
Somlói galuska és konzerv spárga
Tányérján halomban heverték;

Limonádét ittak és almabort,
Sört portóival;
Elszívtak egy újabb szivart,
S lecsúszott még egy scotch.

Aztán apa előhozta a Rovert,
Egy öreg négyüléset,
És a színházba vezetett,
Úgy kilenc fele.

Ó, mennyire nevettek
Minden viccen, melyet a komikus elsütött,
Bár Joe bácsira a hasgörcs jött,
És távozott sietve.

Aztán fél háromig táncoltak,
Majd volt még egy hideg vacsora,
Melyen Joe bácsi humora
Már a mocskosat súrolta;

Végül hosszú órák múlva,
Fáradtan bármi gondolathoz,
Tányéért a mosatlanba halmoz
Mind, s az emeletre ballag.

Az ital Bee néni fejébe szállt;
Átugrott Homer asszony is,
Ki egy sarokba vont a és
Azt mondta, harcolni oly csodás.

Hilda haját fésülte
A rózsaszín közös szobában,
És fülébe végzetét súgta:
„Végre kettesben, édes.”

Voltak pillanatnyi tervek,
Hogy alvást színleljen;
Aztán feladta a reményt –
Ő már karjában pihent.

...

Másnap szépen pitymallott,
De hamar felhők gomolyogtak
Alá, mint nagy, piszkos madarak;
És hullani kezdett a zápor.

Ágyban maradt egész reggel,
Arcára keménység kövült;
A másik a ház körül szöszmötölt
Durcásan, ahogy mindig is tette.

Philip Larkin

Eltávozás

Dr. Mayer Vivien fordítása

Nemsokára belibben a tánc
A kretonos hallba;
A rumos zselé háromfajta;
A tortán cukormáz;

A zenegép melletti hétgallonos
Hordóra
Hétfontos sonka
Támaszkodott.

Volt vaj és tojás
Whisky és tojó
– Nem volt ilyen megbízható
Az árusok közt senki más.

Hilda a rózsaszín homályban
Takarított;
Minden szalvéta fehérén rikített
Az ezüst karikákban;

Rápillantott az órára,
Biztos késik a vonat – gondolkodott;
Egy ragacsos datolyát fogott
A ruháját babrálta.

Az egész család együtt
– A kutya is azt hitte
Minden zajra, hogy végre
Megjött.

Apa újra és újra
A vezércikket nézi
Míg Queenie és Pen néni
A szőnyeg szélét bámulja:

Mikor hat harmincnégy lett az óra
Végre becsengetett;
Bee néni az ajtóhoz sietett
Parfümtől illatozva.

Ó, mekkora ricsaj lett
Ahogy belépett a hallba,
Felakasztotta köpenyét a falra
S mellé egy gázmaszkot tett.

Mint a fű a kasza élén
Úgy hullott feledésbe
Többhavi szenvedése
Kacajuk pengéjén.

Anya előkészítette a vacsorát
Apa elfelejtette az újságját
Adtak neki egy skót whiskys italt
És egy olcsó szivart.

Mind azt akarták tudni –
Támadás készül-e
Neki mit kellett tennie
Milyen gyorsan tud futni;

Billy kérdéseket tett fel neki
A legújabb haditervről:
Bee néni pedig a németekről:
„Hány életét oltottad ki?”

Joe bácsi: „Rendes a fizetésed?”
Queenie-t a jelvénye érdekelte
És hogy valamit jelent-e –
Aztán hozták az estebédet.

Nyolcig ettek nyugalomban
Desszert, majd utána
Konzerv spárga
A tányérján nagy halomban;

Almabort és lime-levelt
Portóit és sört ittak
Még egy szivart elszívtak
S egy whisky-szóda is lement:

Aztán Apu kihozta a kocsit
Egy négyülékes régít
És mindenkit a színházba vitt
Kilenc volt, vagy több egy kicsit.

Ó, hogy mulattak
Minden viccén a komikusnak
Míg hasfájása lett Joe bácsinak
Így sietve távoztak.

Fél háromig táncoltak utána
Volt egy kései vacsora
Joe bácsi humora
Már hajlott a trágárságba;

Bee néni már kapatos
Mrs. Homer is benézett
Egy sarokba vont a vendéget
Hogy harcolt – mondta –, csodálatos.

Végül, ahogy az órák múltak,
Már fáradtan gondolkodni
Kezdték a tálakat összeszedni
S az emeletre szállingóztak.

Hálójukban, a rózsaszínben
Hilda a haját fésülgette;
A férfi hallotta, ahogy énekelte
„Végre egyedül, édesem.”

Egy percig úgy tervezte
Úgy tesz, mintha álmos lenne
De végül ezt elvetette
S Hildát mégis átölelte.

...

A másnap szépnek ígérkezett
Ám a felhők sokasodtak
S mint piszkos nagymadarak:
Ezni kezdett.

Egész délelőtt komoran
Feküdt az ágyban;
Míg a nő tett-vett a házban
Most is, mint mindig, morcosan.

Philip Larkin

Távozás

Nagy Kinga fordítása

Úgy volt, hogy a tánc a
kretonos szalonban lesz;
zseléből három íz
és cukormázos torta;

a rádiógram mellett a
hordó hét gallont
ölelt fel, ellenpont
ehhez a hét font sonka;

csibét, vaját, tojást
és whiskyt is szerezték;
boltost nem is ismerhettek
volna jobban senki mást.

A halványpiros fényben
megterített Hilda;
fehérlett minden szalvéta
ezüst gyűrűjében;

megnézte, hány óra,
tán késik a vonat;
evett egy datolyát,
szoknyáját igazgatta.

Körben mindenki a családból
– még a kutya is –
azt hitte minden kis
hangra, hogy a csengő szól.

Apa a vezércikket kezdte
olvasni újra s újra el,
Pen kuzin meg Quennie-vel
a szőnyegszegélyt elemezte.

Míg végre megszólalt a csengő
hat harmincnégykor pontosan,
Bee nénje ajtóhoz rohan,
körötte illatfelhő.

Ó, micsoda csevegés,
ahogy fiuk a hallban állt,
felakasztotta zubbonyát
és a gázálarcot is;

a hónapokat, mióta
szolgálatba ment,
úgy vágta el, mint
a füvet, nevetésük sarlója.

Anya vacsorát készített,
apa elfeledte a cikket,
skót whiskyt és szódát
töltött és olcsó Coronát.

Mindent meg akartak tudni:
várható-e offenzíva,
mi a mindennapi dolga,
és hogy mennyivel tud menni,

Billy arra volt kíváncsi,
melyek a legújabb modellek,
Bee néni, hogy a fritzeknek
mennyi jelzőfényét lőtték ki;

Joe bácsi: „Hát a pénzrendszeres?”
Queenie meg a rendjelet
firtatta, és hogy mit jelent –
és a vacsora már készen is.

Nem végeztek nyolc előtt,
fogás fogás után,
gyűlt a tányérján
spárga, sütemény, befőtt;

citromlé, almabor
következett, portói, sör,
aztán még egy szivar
és szóda whiskyvel.

Apa beült Roverébe,
az öreg négyülékesbe,
színházba hajtott este
kilenckor vagy késve.

Ó, milyen nagy élvezettel
hallgatták a komikus poénjait,
bár hasfájás gyötörte Joe bácsit,
és sietve távozott el.

Fél háromig ropták a táncot,
előtte könnyű vacsora,
Joe bácsi humora
egyre piszkosabbra váltott;

Bee nénje felöntött a garatra,
váratlan betoppant Mrs. Homer,
fiukat egy sarokba húzta el,
mondván, jó alkalom bunyóra.

Végül, órák múlva, későn,
gondolkodni is fáradtak voltak,
a mosogatóba csak bepakoltak,
és felvászorogtak a lépcsőn.

Hilda rózsaszín
hálójukban fészkelődött,
és hívta a hazatérőt
a „Kedves, végre ketten?”

Alvást színlelt játékosan
néhány pillanatra,
aztán feladta –
és ott feküdt a nő, karjaiban.

...

Másnap reggel derült idő,
de nemsokára, mint koszos, megtermett
madarak, az égre sok felhő sereglött,
és eleredt az eső.

Ő ágyban maradt nyomott
hangulatban egész délelőtt,
Hilda a ház körül ügyködött
kelletlenül, ahogy szokott.

Philip Larkin

Eltávozás

Pheby Krisztina fordítása

A hall kretonnal volt bevonva,
Táncolásra díszítve.
Tejzselé is volt: háromféle
És egy cukormázás torta.

Hordóban a radiógramnál
Hétgallonnyi ital
Leöblíti majd
A hétfontos sonkát.

Szereztek vajat és tojást,
Whiskyt is és csirkét
– Biztosan közletről ismerték
A környék összes boltosát.

Rózsaszín fényben Hilda
Asztalt terített,
Ezüstös tartókban fehérített
Szalvéták hada.

Megigazította ruháját
És nézte az órát:
Késik a vonata netán?
Majd bekapott egy édes datolyát.

Az egész család jelen volt
– A kutya is ott ült
S minden hangra mozdult:
Csak nem a csengő szólt?

Apa újra és újra elolvasta
A vezércikket,
Queenie és az unokatestvér Pen
A szőnyeg szegélyét tanulmányozta.

Majd végre hallották a csengőt
Hat óra harmincnégykor.
Bee néni nyitott ajtót
És parfümtől illatozva fogadta őt.

Ó, hogyan csacsogtak
Mikor a hallban állt,
S felakasztotta nagykabátját,
Gázálarcát a falra.

Nevetésük egyetlen mozdulattal
Lekaszálta
A szolgálatban töltött
Hosszú hónapokat.

Anya a vacsorát feltette,
Apa whiskyvel kínálta
És olcsó Coronával,
A vezércikket pedig elfelejtette.

Csak egyet akartak tudni:
Lesz-e újabb támadás?
Gyorsan megy-e a járás?
És általában mit szokott csinálni?

Bee nénit az érdekelte,
Hány fritzet
Kapott puskavégre.
Billy a találmányokról kérdezte.

„Rendszeres a fizetésed?”
– így Joe bácsi,
Queenie a váll-lapra kíváncsi:
„Ez itt mi és mi a jelentése?”

Lakmároztak este nyolcig,
Egyik fogás a másik után,
Púpozva tányérán
Spárgakonzerv és puding.

Citromszörpöt és almabort ittak,
Meg portóit és sört is,
Majd még egy whiskyt,
És még egy szívart elszívtak.

A garázsból kihozta apa
A négyülékes Róvert
Miután az óra kilencet vert
És indultak a színházba.

És csak nevettek
Minden viccen ami kitelt a komédiástól,
Nem zavartatva Joe bácsi csikaró hasától,
Ki oly gyorsan távozott, hogy észre sem vették.

Fél háromig táncoltak,
Mikor elfogyott a hidegtál is
Joe bácsi tréfái
Egyre piszkosabbra fordultak.

Becsípett Bee néni,
Homérné félrevonta,
Mikor benézett és mondta:
„Igazán nagyszerű harcolni!”

Majd végre, kimerülve
Az edényeket berakták a mosogatóba,
És mindenki felvonszolta magát az ágyba
Hosszú órák után elnyúve.

Rózsaszín hálószobájuk tükrében
Hilda fésülte haját
Mikor ő meghallotta a végzet hangját:
„Drágám, végre csak kettesben.”

Mielőtt a reményt végleg feladta
Különböző terveket dolgozott ki:
Majd az alvást tetteti,
De már késő volt: Hilda a karjaiba zárta.

...

Szép napra virradt ami maradt a reggelből,
De hamar beborult
És az eső csak hullt
Nagy, koszos, madárszerű felhőkből.

Ő egész reggel feküdt az ágyban,
Kemény ábrázattal,
Hilda serénykedett a ház körül,
Mint mindig, morcosan.

Philip Larkin

Kimenő

Salgó Ella fordítása

Táncra készültek
A tapétás szobában;
Torta cukormázban,
Háromféle bólé;

A lemezjátszónál
Hétgallonos hordó,
Leöblítendő
A hétfontos sonkát;

Volt vaj és tojás
Whisky és csirke
– Árust nem ismerne
Náluk jobban senki.

Hilda rendezkedett
A rózsaszínű fényben;
Ezüst gyűrűjében
Szalvéta fehérlett;

Az órájára nézett;
Tán késik a vonata.
Egy ragacsos datolya
A ruhájába akadt.

A család körbeült
– Még a kutya is, s vakkantott
Ha hangot hallott,
Azt hitte csengő;

Apa sokadszorra
Olvasta a híreket
Queenie és Pen apó az abroszdíszeket
Tanulmányozza, míg

Hat harmincnégykor végre
Megszólalt a csengő
Bee néni körül enyhe illatfelhő,
Ő nyitott ajtót.

Ó a hallban milyen
Zsibongás fogadta,
Ahogy a fogásra rakta
Kabátját és légzőkészülékét.

A bevonulása óta
Eltelt hónapok,
Mint elhullott fűmagok
Szálltak el nevetésük szelétől.

Anya a levest keverte,
Apa a lapot feledve
Olcsó szivart adott neki,
És whiskyt szódával teli.

És tudni akarták –
A támadás hogy halad
És milyen gyors, ha szalad
Mindent, amit csinált.

Billy a legújabb
Tervekről kérdezett.
„És hány fritz szenvedett
Ki a kezed között?”

„Fizetnek rendesen?”-
Kérdi Joe bácsi.
És Queenie kíváncsi
Az igazolványára.

Nyolcig halmoztak
Fogást fogásra;
Habcsók, konzerv spárga
Gyűlt kupacba a tálján;

Ittak almabort,
Sört és limonádét,
Még egy whisky-szódát,
S még rágyújtottak egyszer:

Aztán kilenc körül
Az öreg Roverbe szálltak,
A színháznál megálltak,
Apa vezetett.

Ó mindenem nevettek
Ha a komédiás hadovait,
Bár Joe bácsi hasa fájt
És sietve távozott.

Fél háromig ropták,
Volt hideg vacsora,
Joe bácsi humora
Pajzánba fordult.

Megjött Homerné
És egy sarokba vonta,
„Harcolni nagyszerű” – mondta.
Bee néni berúgott.

Aztán órák múlva,
Túl fáradtan a szóhoz
Bevitték a tányért a mosogatóhoz
És felbotorkáltak.

Hilda fésülködött
A rózsaszín hálóban;
Az ítélet pár szóban:
„Végre magunk vagyunk, drágám.”

Egy darabig tervezte,
Hogy tettei az alvást,
Aztán feladta a reményt –
A nő odabújt hozzá.

...

A másnap tisztán hajnalodott
De hamar felhők lepték el az eget
Mint nagy piszkos madarak:
Esní kezdett.

Egész reggel ágyban feküdt
Rezzenéstelen arccal,
A nő házimunkákat végzett
Rosszkedvűen, mint mindig.

Philip Larkin

Eltávozás

Spiegl Máté fordítása

Készen állt a tánra
A függönyös hall;
Tejzselék rummal
S a torta cukormáza;

A lemezjátszónál
Hétgallonos hordó
Ellensúlyozandó
A hétfontos sonkát;

Tojás, vaj is volt és
Whisky meg tyúk
– Igen jó barátjuk
Lett minden boltos.

Hilda megterített
A rózsás alkonyfényben;
A szalvétagyűrű a fehéren
Ezüst foltot derített;

Az órára pillantva
Késni látta a vonatát;
Bekapott egy datolyát
Ruháját igazgatta.

Ültek családi körben
– Az eb fel-felvonított,
Ő is csengetést gyanított,
Bármi zörrent:

Apa a vezércikket
Tanulmányozta újfenn
Queenie és a kis Pen
A szőnyegen a cakkot:

Míg hat harmincnégykor aztán
Tényleg a csengő csengett;
Bee néni kinn is termett
Illatozván.

Ó a sugárzó orcák
Egymás szavába vágtak, míg kivárták,
Hogy felakassza végre a kabátját
Meg a gázálarcát;

A hosszú kaszárnya-
Hónapokban
Rendet vágott, akár a fűben
Nevetésük kaszája.

Anya fölverte a habot
Apa letette a lapot
Scotchot nyújtott szódával
S egy olcsó Coronával.

És tudni akartak mindent –
Készül-e támadás épp
Mikor hol mit csinált és
Mennyivel ment;

Billy kíváncsisága
A gépek iránt izzott:
Bee néni: „És hány fritzet
Küldtél a másvilágra?”

Joe bácsi: „Kapod a pénzed?”
S hogy a jelvényén mi virít
Az érdekelte Queenie-t –
És a vacsora kész lett.

Nyolcig tartott;
Fogás fogásra
Piskóta és konzerv spárga
Alkotott tányérján halmot;

Lime-ot ittak és almabort
Portóit és sört
Elszívtak még egy szivart
Újabb whiskyre került a sor:

Aztán Apa kiállt a
Régi négyüléssel
S kilencüket egy rössel
Színházba furikázta.

Ó majd süketre
Nevették egymást a mókás pasas
Poénjain, bár Joe bácsinak fáj a hasa,
S kiment sietve.

Aztán hideget ettek
S betáncolták a placcot
A Joe bácsi-féle viccek
Szalonképtelenedtek;

Bee néni beszeszezett
Beugrott Mrs. Homer
Elkapta ez a jó nő
Azt mondta harcolni remek.

Téltek-múltak az órák,
Míg végül bepakolva
A tányérokat a mosogatóba
Felkecmeregtek.

Hilda a haját kefélte
Rózsaszín szobájuk ágyán;
„Végre kettesben, drágám”
– Szólt szájából a végzet.

Alvást tettet
Gondolta egy pillanatra
Aztán feladta –
A karjában feküdt.

...

Másnap szép hajnal virradt
De lassan felhők jöttek
Mint nagy sáros madarak:
Esní kezdett.

Az ágyban hevert délig
Merev arccal;
Hilda tett-vett a házban
Rosszkedvűen, mint mindig.

Philip Larkin

Kimenő

Wiltner Gábor fordítása

Táncra készültek
A márványteremben
Háromfajta puding
És egy torta cukormázzal

Egy hordó a zenegép mellett,
Melynek harminc literéhez
Kellő ellensúlyként
Három kiló sonka kellett;

Volt itt bőség tojásban és vajban
Whiskyben és csirkében
Egy beszállító sem volt a környéken
Kit jobban elismertek volna.

Az asztalt terítette Hilda
A rózsaszín fényben
A szalvéták mind fehérén
Az ezüst karikáikban

Az órára pillantott,
Gondolta: késik talán
Majd fogott egy ragadós datolyát
S ruháján egyet rángatott

Az egész család leült körbe
Még a kutya is helyet foglalt
Gondolták a csengő szólalt
Minden egyes zörejre.

Apa a vezércikket olvassa,
Újra és újra nekifut,
Míg Queenie és az unokahúg
A szőnyegszegélyt tanulmányozza

Majd végre a csengő csengett
Hat óra harmincnégy pontosan;
B. néni már az ajtóban,
Körötte illatfelhő lebegett.

Ó minő csacsogást szült,
S Ó még csak az előszobában állt
Fel a falra a nagykabát
S rá a gázmaszk került

A sok-sok hosszú hónap után
Szolgálati napjait,
Mint rét kövér fűszálait
Vágta el kaszaként a kacagás.

Anya tálalta az estebédet
Apa feledte a vezércikket
Őneki skótwiskyt és szódát adott, s
Szájába egy olcsó szivarkát nyomott.

És míg mind hallani akarták
Fenyeget-e támadás
Az Ó fejében az járt
Milyen unalmas társaság.

Majd később Billy
Az új tervekről kérdezett
B. néni pedig fagatta: „Hány hun életet
Oltottál már ki?”

Joe nagybácsi: „Biztos-e a megélhetés?”
Queenie célzott a jelvényére
És annak jelentésére
S a vacsora már kész.

Egészen este nyolcig ettek
Fogást fogásra halmozva
Trüffel és konzerv spárga
Volt az, mit tányérjára helyeztek

Almabort és zöld citrom levét itták
S, még portóit és sört
Elszívtak egy újabb szivart
És legyűrték egy újabb whisky-szódát:

Kiállt a Roverrel Apa ezután
Az öreg négy személyessel
A színházba vezetett
Kilenc körül, vagy azután.

Ó, hogy nevettek
Minden viccen, mit a humorista mondott
Bár Joe nagybácsi gyomra sajtgott
Így gyorsan hazasietett.

Majd fél háromig táncoltak
Hideg vacsorát követve
Joe nagybácsi legtöbb vicce
Már a disznóság határait súrolta.

B. néni már becsippentve
S becsöppent mistress Homér
Őt egy sarokba vezetvén
„Pompás volt harcolni” ecsetelgette.

S végül, mikor hosszú órák teltek el
Már a gondolkodás is nehezükre esett
Kezdik a mosogatóba halmazni az edényeket,
S szállingózni az emeletre fel

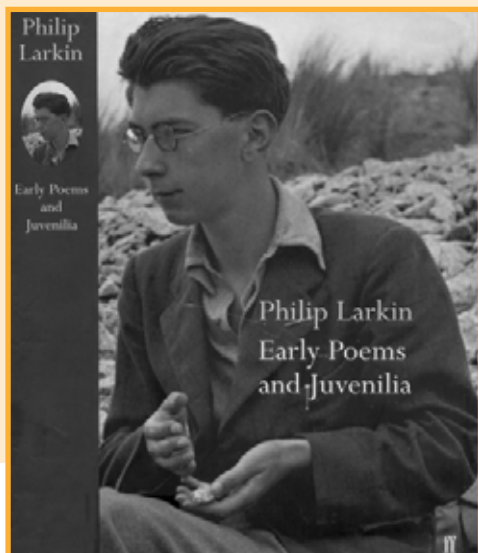
Hilda a haját keféltette
Hálójuk rózsza színében;
Az Ő számára pedig így szólt a végzet:
„Ó, végre egyedül, kedvesem.”

Jött a hirtelen terv,
Hogy majd alvást színlel;
Majd a reménnyel felhagyott –
A lány már a karjaiban.

...

Másnapra szép hajnal érkezett
Ám csakhamar sok felhő fenn az égen,
Akár piszkos dagadt galambok:
S eleredt az eső.

Ő egész reggel az ágyban pihent
Arcán ridegség;
A lány pedig tett s vett a házban
Tőle már megszokottan: morcosan.

Philip Larkin (1922–1985)

Visszafogottság, kiábrándultság, töprengés, humor és áhítat jellemzi a második világháború utáni korszak jelentős angol költőjének verseit, akit ma „Anglia másik koszorús költőjeként” tartanak számon (a Poet Laureate címet, miután Larkin visszautasította, Ted Hughes kapta). Az időmértékes verselés a hétköznapi beszéd ritmusát követi költészetében.

Philip Larkin az angliai Coventryben született, 1922. augusztus 9-én. Első írása egy iskolai feladatként előírt költemény, ezután kezdett hódolni az éjszakai versfaragásnak. Miután Oxfordban kitüntetéssel végzett, számos intézményben könyvtároskodott. A nyilvánosság elől a Hull University könyvtárának magányába visszahúzódva élt akkor is, amikor már költészetét egyre nagyobb népszerűség övezte. Torokrákműtétet követően, 1985-ben halt meg.

Műveinek gyakori motívuma a halál és a modern lét sivársága. Az emberi vi-

selkedés hamissága, a képmutatás, az álszent, talmi értékrend, az emberi törekvések hiábavalósága foglalkoztatja. Világmegvetése, kis terjedelmű opusa és zárkózott életvitele folytán a „melankólia” költőjét látták benne, amit deklarált művészet- és életfelfogása is alátámasztott. Az ihletről például azt vallotta: „Ami Wordsworth számára a nárcisz, az számomra a megfosztottság.” Több kritikus szerint ugyanakkor a Larkin verseit uraló elkeseredettség legnagyobb műveiben egyensúlyba kerül a remény és a derű érzésével, művészetében Larkin valójában eszközt lát, amely elvezeti hozzájuk és közvetíti őket másoknak.

Első kiforrott verseivel (a *The Less Deceived* című kötetben) az ötvenes évek The Movement irodalmi irányzatával jegyezte el magát, melynek képviselői hétköznapi élményeket verseltek meg, tudatosan kerülve a romantika eszményítő elveit és a modernnek irodalmi kísérletezését, s kivívta velük a kritika elismerését.

Igen magas követelményt támasztva maga iránt életművébe tartozónak ő maga csak három kötete 85 versét tartotta (*The Less Deceived*, *The Whitsun Weddings*, *High Windows* és az *Aubade* című kései alkotás). *The North Ship* című első kötetét még kiforratlannak ítélte retorikája miatt, másik két kötetének (*XX Poems* és *The Fantasy Poets No. 21: Philip Larkin*) verseit pedig átdolgozva vette fel a három fő kötetbe.

Az Anthony Thwaite által szerkesztett gyűjteményes *Collected Poems* olyan verseket is szerepeltet, melyeket Larkin életében nem akart megjelentetni.

Magyar nyelvre többek között Hajnal Anna, Nemes Nagy Ágnes, Fodor András fordított Larkin-verseket.

Napkút Kiadó Kft.
1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
Telefon/fax: (1) 225-3474
E-mail: napkut@gmail.com
Honlap: www.napkut.hu

Felelős szerkesztő: Szondi György
Szerkesztő: Virág Bognár Ágota
Szöveggondozás: Bognár Antal
Tördelőszerkesztő: Szondi Bence